

OTSUS

Vaidlustusaja number	4-24/273166
Otsuse kuupäev	06.02.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	Vahvacon Eesti OÜ vaidlustus Tallinna Loomaaia riigihankes „Troopikamaja B-korpuse ventilatsiooni- ja jahutussüsteemide projekteerimine“ (viitenumber 273166) Vahvacon Eesti OÜ pakkumuse tagasilükkamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Vahvacon Eesti OÜ, esindaja Aleksandr Spitsõn
Vaidlustuse läbivaatamine	Hankija, Tallinna Loomaaed, esindaja Katrin Tõru Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 4 ja RHS § 198 lg 3 alusel

- 1. Jätta Vahvacon Eesti OÜ vaidlustus rahuldamata.**
- 2. Jätta Vahvacon Eesti OÜ vaidlustusmenetluse kulud tema enda kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 07.12.2023 avaldas Tallinna Loomaaed (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris lihthanke-menetlusena läbiviidava riigihanke „Troopikamaja B-korpuse ventilatsiooni- ja jahutussüsteemide projekteerimine“ (viitenumber 273166) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD), sh Vastavustingimused.

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks 18.12.2023 esitasid pakkumused Vahvacon Eesti OÜ, P.P. Ehitusjärelevalve OÜ ja AS Infragate Eesti.

2. 05.01.2024 käskkirja nr 8-3/1 (edaspidi Käskkiri) võttis Hankija vastu järgmised otsused:
- tunnistas vastavaks P.P. Ehitusjärelevalve OÜ ja AS-i Infragate Eesti pakkumused (Käskkirja p 1);
- lükkas tagasi Vahvacon Eesti OÜ pakkumuse (Käskkirja p 2);
- tunnistas edukaks P.P. Ehitusjärelevalve OÜ pakkumuse (Käskkirja p 3).

3. 08.01.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Vahvacon Eesti OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsusele lükata Vaidlustaja pakkumus tagasi.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 10.01.2024 kirjaga nr 12.2-10/4 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 15.01.2024 ja neile vastamiseks 18.01.2024. Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks seisukohti ei esitatud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **Vahvacon Eesti OÜ**, põhjendas vaidlustust järgmiselt.

5.1. RHAD vastavustingimus oli, et *pakkujal tuleb esitada iga spetsialisti kohta kvalifikatsiooni tõendav dokument*. RHAD-is puudus info, mis formaadis, mis infoga ja mis etapis tõendav dokument peab olema esitatud. Vaidlustajale jäi ka ebaselgeks, kuhu tõendav dokument tuli lisada/alla laadida.

5.2. Pakkumuse esitamisel (riigihangete registri e-keskkonnas) – märkis Vaidlustaja spetsialistide kaasamise punkti *JAH*, st vajalikud spetsialistid on kaasatud. Spetsialisti kohta täidetud vormi lisamise võimalust seal ei olnud. Vaidlustajal poleks olnud põhjust vastata jaatavalt, kui tal ei ole vastava kvalifikatsiooniga spetsialiste.

Kui Hankija soovib kindlat informatsiooni kvalifikatsiooni/kogemuse kohta, peab Hankija andma ette kindla vormi ja tähistama riigihangete registris koha, kuhu see alla laadida.

5.3. Vaidlustajal on nõutavad spetsialistid ja Vaidlustaja on võimeline esitama RHAD p-i 4.2 kohaselt nõutud spetsialistide kohta andmed ja kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid (projektijuht – K.R, sisekliima projekteerija – J.L, energiatõhususe eest vastutav spetsialist – O.P). Hankija peaks võimaldama nende andmete esitamist.

6. Hankija, **Tallinna Loomaaed**, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Hankija on RHAD p-is 4.2.1 nõudnud teenuste teostamiseks spetsialistide kaasamist ning palunud pakkujatel esitada spetsialistide kohta kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid. Teised pakkujad on esitanud spetsialistide kohta käivad dokumendid, kuid Vaidlustaja ei esitanud spetsialistide kohta käivaid dokumente ega ka spetsialistide nimesid.

Kuna Vaidlustaja pakkumus ei vastanud RHAD-i tingimustele, lükati see tagasi.

6.2. Hankija võib juba esitatud andmeid täpsustada, aga mitte küsida juurde esitamata andmeid, mille esitamise kohustus oli Vaidlustajal pakkumuses.

6.3. Hankija on läbi riigihangete registri palunud pakkujatel täpsustava küsimusega kinnitada *Kas pakkuja on esitanud iga spetsialisti kohta kvalifikatsiooni tõendava dokumendi?*, millele

Vaidlustaja on vastanud jaatavalt. Seega on Vaidlustaja aru saanud spetsialistide kohta kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide esitamise kohustusest.

6.4. Tõsiseltvõetav ei ole Vaidlustaja väide, et talle ei olnud mõistetav, millises formaadis ja millises hanke etapis oleks pidanud tõendavaid dokumente esitama ning et RHAD oleks pidanud sisaldama vormi nõutud informatsiooni esitamiseks. Vaidlustaja soovib saavutada vaidlustusmenetluses õigust esitada tagantjärele puuduvad dokumendid.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Riigihanget korraldatakse lihthankemenetlusena, millisel juhul määrab Hankija RHAD-is lihthankemenetluse korra ja järgib RHS §-s 125 sätestatud nõudeid (RHS § 125 lg 2). Hankijal on kohustus järgida viidatud paragrahvis loetletud RHS-i sätteid.

Kuna vaidluse all on Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise kohta, siis Hankija kohaldab RHS §-s 114 sätestatud, kui riigihanke alusdokumentides ei ole sätestatud teisiti (RHS § 125 lg 5 teine lause).

Antud juhul on lihthankemenetluse kord kehtestatud Riigihankes dokumendis *RHAD Troopikamaja projekteerimine* (edaspidi Kord) ja selle p-ides 4.2, 4.12 ja 4.14 on sätestatud pakkumuse vastavaks tunnistamise ja tagasilükkamisega seonduvalt järgnev:

4.2. Pakkumus peab vastama alusdokumentides sätestatud tingimustele, sisaldama nõutud dokumente ning olema vormistatud nõuetekohaselt, mis võimaldaks hankijal hinnata pakkumuse vastavust alusdokumentides sätestatud nõuetele. Pakkuja peab esitama pakkumuse üldlevinud failiformaadis, mis võimaldab hankijal sellega tutvumist.

[---]

4.12. Hankija lükkab pakkumuse tagasi, kui see ei vasta alusdokumentides esitatud tingimustele, kui pakkuja ei esita tähtajaks hankija nõutud selgitusi või pakkuja selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust alusdokumentides esitatud tingimustele. Hankija võib tunnistada pakkumuse vastavaks, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid alusdokumentides nimetatud tingimustest.

[---]

4.14. Pakkumuse vastavaks tunnistamise või vastavaks tunnistamata jätmise kohta teeb hankija põhjendatud kirjaliku otsuse. Tagasi lükatud pakkumuse esitanud pakkuja ei osale edasises riigihankes.

8. Hankija lükkas Käskkirja p-ist 2 nähtuvalt Vaidlustaja pakkumuse tagasi põhjusel, et *RHAD punkti 4.2 kohaselt oli pakkujal kohustus esitada spetsialistide kohta andmeid ja kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid. Vahvacon Eesti OÜ (registrikood 12367734) ei ole esitanud spetsialistide kohta andmeid ja kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente.*

8.1. Asjasse puutuv vastavustingimus (spetsialistide kaasamine) (edaspidi Tingimus) on Vastavustingimustes ja Korra p-is 4.2.1 sõnastatud järgmiselt:

Pakkuja peab riigihanke esemeks olevate teenuste teostamisel kaasama järgmised spetsialistid:

- *Projektijuht - kutsekvalifikatsioon vähemalt diplomeeritud ehitusinsener tase 7 (või samaväärne) allerialaga hoonete ehitus, spetsialiseerumine projekteerimise juhtimine ja/või hoone ehitusprojekti koostamine või kutsekvalifikatsioon volitatud arhitekt tase 7 (või samaväärne);*
- *Sisekliima projekteerija (kütte-, ventilatsiooni- ja jahutustööde eest vastutav isik) - kutsekvalifikatsioon vähemalt diplomeeritud kütte-, ventilatsiooni- ja jahutuseinsener, tase EQF 7 (või samaväärne);*
- *Energiatõhususe eest vastutav spetsialist - kutsekvalifikatsioon vähemalt diplomeeritud energiatõhususe spetsialist tase 7 (või samaväärne).*

Pakkujal tuleb esitada iga spetsialisti kohta kvalifikatsiooni tõendav dokument. Projektijuht ja sisekliima projekteerija ei või olla üks ja sama isik.

8.2. Vaidlustaja on oma pakkumuses vastanud jaatavalt küsimusele: *Kas pakkujal on esitanud iga spetsialisti kohta kvalifikatsiooni tõendava dokumendi*, kuid puudub vaidlus, et Vaidlustaja tegelikult ei esitanud pakkumuses ühtegi dokumenti Tingimusele vastavuse tõendamiseks. Seega Tingimuse täitmise tõendamiseks RHAD-is nõutud andmeid ja dokumente Vaidlustaja pakkumuses ei sisaldu ja Vaidlustaja pakkumuse vastavus Tingimusele ei ole pakkumuses esitatud andmete alusel kontrollitav.

8.3. Kuna Vaidlustaja on 12.12.2023 küsinud Hankijalt selgitusi kaasatavate spetsialistide kohta (sõnum ID 802182: *Kas projektijuhi roolis võib olla ka Sisekliima projekteerija tase 7 juhul kui prjoketeerimistöödele on kaasatud ka teised Sisekliima projekteerijad? Kuna siin suurem osa projekteerimist on mõeldud just Sisekliima projekteerijale oleks mõistlik, et projektijuht on ka selles pädev. Kui on võimalik siis palume korrigerida SPETSIALISTIDE KAASAMINE paragrahvi. Miks on vajalik Energiatõhususe eest vastutav spetsialist? Hanges ei ole esitatud energiatõhususe osale erinõuded!*), siis ei jäänud Vaidlustajale ilmselgelt RHAD-ist arusaamatuks Tingimusele vastavate spetsialistide kaasamise ja nende nõuetele vastavuse tõendamise kohustus.

8.4. Asjasse puutumatud on Vaidlustaja väited, et kui Hankija soovis spetsialistide kohta andmete/dokumentide esitamist, pidanuks ta ette andma ka vastavad vormid. RHS ei kohusta Hankijat pakkujatele RHAD-is ette andma vorme pakkumuse vastavuse tõendamiseks andmete esitamiseks. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Riigihankes oli Tingimusele vastavust tõendavate andmete/dokumentide maht selge (esitada tuli projektijuhi, sisekliima projekteerija ja energiatõhususe eest vastutava spetsialisti kutsekvalifikatsiooni tõendavad dokumendid) ja nende dokumendina vormistamine ei nõudnud pakkujalt mingeid eriteadmisi (Eestis väljastatud kutsete puhul piisanuks nt isiku nimest ja kutsetunnistuse numbrist kutseregistris).

8.5. Seega Hankija on õigesti tuvastanud RHAD-is nõutud dokumentide esitamata jätmise Vaidlustaja pakkumuses.

9. Järgnevalt tuleb lahendada küsimus pakkumuse esitamise tähtpäevaks esitamata andmete/dokumentide hilisema esitamise võimalikkusest ja lubatavusest. Pakkumuses tuvastatud vigade parandamine (va arvutusviga – RHS § 117 lg 3) saaks toimuda teatud juhtudel selgituste küsimise kaudu (RHS § 46 lg 4, mis asub RHS-i esimeses peatükis ja kuulub RHS § 125 lg 5 kohaselt kohaldamisele ka lihthangetes, samuti on selgituste küsimine pakkumuses esitatud andmete kohta lubatud Korra p-s 4.11). Antud juhul ei ole Hankija Vaidlustajalt selgitusi küsinud.

9.1. Riigikohus on otsuse nr 3-3-1-24-13 p-s 22 selgitanud, et Hankija kaalutlusõigus täiendavate dokumentide, andmete ja selgituste nõudmisel ei tähenda õigust otsustada nõude esitamise üle meelevaldselt, kuna see ohustaks pakkujate võrdset kohtlemist. *Selleks, et mitte anda pakkujale võimalust kõrvaldatava puuduse korral dokumentide täiendamiseks, peab hankijal olema kaalukas põhjus [---].* Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kaalukaks põhjuseks on muuhulgas see, kui pakkumusest nähtuvalt on selge, et puudus ei ole selgitustega kõrvaldatav ning puuduse sisulisuse hindamiseks ei vaja hankija lisateavet. Seega asja lahendamisel omab tähtsust see, kas Tingimusele mittevastavuse parandamine pakkumuses oleks praegusel juhul selgitustega lubatav (Hankija oleks pidanud küsima Vaidlustajalt esitamata dokumentide kohta selgitusi ja lubama Vaidlustajal esitada RHAD-is nõutud dokumente tagantjärele) või on Hankija jätnud selgitused õigustatult küsimata.

Kui pakkumuse mittevastavus ei oleks selgituste küsimise kaudu üldse kõrvaldatav, siis ei ole alust Hankijale ette heita, et ta ei selgitanud enne pakkumuse tagasilükkamist välja, mis

põhjusel on jäetud RHAD-s nõutud dokumendid esitamata.

9.2. RHS § 46 lg 4 iseenesest ei välista hankija võimalust nõuda pakkujalt mh puuduolevate dokumentide esitamist, kui see ei lähe vastuollu võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega (RHS § 3 p-d 1 ja 2). *Kohtupraktika kohaselt ei saa võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse nõuded põhimõtteliselt siiski välistada ettevõtja hankemenetlusest kõrvale jätmist, kui ta ei ole järginud menetlusega seotud dokumentides või liikmesriigi kehtivas õiguses sõnaselgelt pandud kohustust, mille järgimata jätmise korral on ette nähtud hankemenetlusest kõrvale jätmise. Kui kohustused olid pandud selgelt hankega seotud dokumentides ja nende täitmata jätmise korral oli ette nähtud hankemenetlusest kõrvale jätmise, ei tohi hankija lubada selliste kohustuste täitmata jätmise mis tahes moel heastamist* (Tallinna Ringkonnakohtu otsus haldusajal 3-23-1783, p 17).

Hankija on Vastavustingimustes ja Korra p-is 4.2.1 sõnaselgelt märkinud, et *Pakkujal tuleb esitada iga spetsialisti kohta kvalifikatsiooni tõendav dokument*, pakkumuse vastavuseks peab see sisaldama nõutud dokumente (Korra p 4.2) ja Hankija lükkab pakkumuse tagasi, kui see ei vasta alusdokumentides esitatud tingimustele (Korra p 4.12). Seega RHAD-is oli vastavustingimus spetsialistide kohta andmete/dokumentide esitamiseks ja pakkumuse tagasilükkamise alus, kui neid dokumente ei esitata (dokumentide esitamata jätmisel ei vasta pakkumus RHAD-ile ja lükatakse tagasi).

9.3. Ringkonnakohtu hinnangul [ei ole] õige lugeda „sisuliseks“ üksnes sellist kõrvalekallet, millest nähtub, et pakutava toote omadused ei vasta hankija esitatud nõuetele, vaid sisuline kõrvalekalle esineb mh juhul, kui pakkumuse koosseisus on jäetud esitamata RHAD-s nõutud dokument, millela ei oleks hankijal võimalik pakutava toote nõuetekohasust üldse kontrollida (Ringkonnakohtu otsus haldusajal 3-23-1783, p 20). Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Tallinna Ringkonnakohtu eeltoodud seisukoht on kohaldatav ka teenuste või ehitustööde tellimisel olukorras, kus pakkumuse koosseisus on jäetud esitamata riigihanke alusdokumentides nõutud dokument, millela ei oleks hankijal võimalik pakutava teenuse või ehitustöö nõuetekohasust kontrollida. Selles Riigihankes ei ole võimalik ilma Tingimusele vastavust tõendavate dokumentideta kontrollida ehitustöö teostamist Hankija nõuetele vastavate spetsialistide poolt.

9.4. Kuna hankija tohib võimaldada pakkumuses esitatud andmeid üksnes täpsustada või parandada, siis ei saa pakkuja esitada tagantjärele uusi andmeid, vaid üksnes selliseid dokumente või andmeid, mille puhul on võimalik objektiivselt kontrollida, et need on varasemad kui pakkumuste esitamise tähtaeg (nt Riigikohtu 20.12.2019 otsus nr 3-19-1501, p 17). Selline olukord võiks olla juhul, kui Vaidlustaja oleks pakkumuses esitanud spetsialistide kohta mingeid andmeid, mis oleksid võimaldanud Hankijal tagantjärele objektiivselt kontrollida, et Vaidlustaja on pakkumuses soovinud tugineda just nendele konkreetsetele spetsialistidele ja nende kutsetele, kuid antud juhul selliseid andmeid Vaidlustaja pakkumuses esitatud ei ole (Vaidlustaja poolt esitatud „JAH“ spetsialistide kaasamise punktis pakkumuses ei anna mingit alust siduda seda konkreetsete nõuetele vastavate spetsialistidega).

9.5. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et pakkumuses on võimalik selgitusega parandada vaid ilmseid tehnilisi vigu, mitte ilmseid sisulisi mittevastavusi riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele. Kui pakkumuse mittevastavus RHAD-i tingimustele on pakkumuses ilmne ja mittevastavuse kõrvaldamine oleks võimalik üksnes uute andmete/dokumentide esitamise kaudu, on tegemist pakkumuse lubamatu muutmisega pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva, millise olukorraga on tegemist ka käesoleval juhul: pakkumuse vastavuseks Tingimusele oleks Vaidlustajal vaja esitada nii isikute nimed kui ka kutsetunnistused (või vähemalt kutsetunnistuse numbrid kutseregistrist andmete kontrollimiseks).

Kokkuvõtlikult on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija ei pidanud Tingimuse täitmise (mittetäitmise) kohta Vaidlustajalt selgitusi küsima ja ta ei rikkunud selgituste küsimata

jätmisega kaalutusreegleid, kuna talle oli Vaidlustaja pakkumuse vastavuse kontrollimisel selge, et puudus pakkumuses on sisuline ja see ei ole selgitustega kõrvaldatav.

10. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et mittevastavus Tingimusele Vaidlustaja pakkumuses esines, vastav puudus on pakkumusest selgelt tuvastatav ja pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva polnud see enam kõrvaldatav, mistõttu Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise kohta on kooskõlas Korra p-ga 4.12, aga ka RHS § 3 p-dega 1 ja 2, ning selle kehtetuks tunnistamiseks alus puudub.

11. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Angelika Timusk